

Bruksela, dnia 28.2.2013
COM(2013) 108 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

KOSMICZNA POLITYKA PRZEMYSŁOWA UE

**UWOLNIENIE POTENCJAŁU WZROSTU GOSPODARCZEGO W SEKTORZE
KOSMICZNYM**

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

KOSMICZNA POLITYKA PRZEMYSŁOWA UE

**UWOLNIENIE POTENCJAŁU WZROSTU GOSPODARCZEGO W SEKTORZE
KOSMICZNYM**

1. STRATEGICZNA GALAŻ PRZEMYSŁU, KTÓRA PRZYCZYNI SIĘ DO OSIĄGNIĘCIA CELÓW STRATEGII „EUROPA 2020”

Przestrzeń kosmiczna to nie tylko wyzwanie natury technicznej. Wiązała się ona i nadal będzie się wiązać z silnym wymiarem politycznym, który nie został dotychczas w wystarczającym stopniu rozwinięty na poziomie europejskim. Europejska Agencja Kosmiczna (ESA) utworzona została jako międzyrządowa agencja badań i rozwoju, co umożliwiło Europie rozwinięcie unikalnego potencjału naukowego i technologicznego i postawiło ją na tym samym poziomie co państwa, które wiodą na świecie prym w zakresie lotów kosmicznych. ESA nie jest jednak podmiotem politycznym. Siłą napędową politycznego wymiaru przestrzeni kosmicznej były w przeciągu ostatnich dziesięcioleci te państwa europejskie, które prowadzą najaktywniejszą działalność w przestrzeni kosmicznej. Indywidualna waga polityczna tych państw może jednak nie wystarczyć, by – w obliczu rosnącej konkurencji ze strony nowych, wschodzących państw wykonujących loty kosmiczne – można było poradzić sobie z przyszłymi wyzwaniami. Unijna polityka kosmiczna mogłaby wzmocnić tożsamość europejską na międzynarodowym szczeblu politycznym. Interwencja UE mogłaby jednocześnie dostarczyć polityce kosmicznej silniejszych bodźców politycznych, na przykład poprzez wprowadzenie odpowiednich warunków ramowych dla podtrzymania i wspierania europejskiej działalności związanej z przestrzenią kosmiczną oraz konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw na rynku światowym. W tym właśnie zakresie istotną rolę mógłby odegrać art. 189 TFUE, w którym UE udzielono wyraźnego mandatu do interweniowania w sprawach związanych z przestrzenią kosmiczną.

Przestrzeń kosmiczna służy obywatelom UE. Wiele systemów i usług, które dziś są kluczowe dla naszego dobrostanu i bezpieczeństwa, uzależnionych jest pośrednio lub bezpośrednio od przestrzeni kosmicznej. Nie zdając sobie z tego sprawy, obywatele UE korzystają z technologii kosmicznych, gdy używają telefonów komórkowych, dokonują transakcji finansowych, lecą samolotem, oglądają prognozę pogody lub, siedząc w samochodzie, szukają najbliższej restauracji. Przestrzeń kosmiczna stała się częścią naszego codziennego życia.

Przestrzeń kosmiczna jest czynnikiem napędzającym wzrost gospodarczy i innowacje. Przyczynia się ona bezpośrednio do osiągnięcia celów europejskiej strategii „Europa 2020” na rzecz inteligentnej, trwałej gospodarki sprzyjającej włączeniu społecznemu¹. Sektor przestrzeni kosmicznej napędza postęp naukowy, a także umożliwia istnienie systemów i usług o potencjale wzrostu gospodarczego w takich dziedzinach jak telekomunikacja, nawigacja i obserwacja Ziemi. Te systemy i usługi stanowią dla UE gwarancję niezależności i bezpieczeństwa. Pomagają nam one dostosować się do głównych zmian społecznych, takich jak zmiana klimatu, ograniczone zasoby lub starzenie się społeczeństwa. Dostarczają nam one strategicznie ważnej wiedzy, która stanowi podstawę dla stosunków zewnętrznych UE w takich dziedzinach jak pomoc rozwojowa czy pomoc humanitarna. Stymulują one innowacje i konkurencyjność daleko poza granicami sektora kosmicznego i przyczyniają się do wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy w niemal wszystkich dziedzinach gospodarki.

W grudniu 2008 r. Rada Europejska podkreśliła wpływ, jaki potencjał związany z przestrzenią kosmiczną może mieć na innowacje i ożywienie gospodarcze. W maju 2009 r. 6.

---

¹ „Europa 2020” – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, COM(2010) 2020.

Rada ds. Przestrzeni Kosmicznej podkreśliła „potrzebę zmobilizowania działających obecnie mechanizmów wspierania innowacji na szczeblu europejskim, krajowym i regionalnym oraz rozważenia nowych instrumentów wsparcia tak, by zagwarantować owocną wymianę wiedzy, innowacji i pomysłów między sektorami kosmicznymi i innymi oraz między przemysłem kosmicznym a wiodącymi instytucjami badawczymi i uniwersytetami”.

W następstwie przyjęcia inicjatywy przewodniej „Unia innowacji” Komisja przedłożyła w ramach kolejnych wieloletnich ram finansowych wnioski dotyczący programu „Horyzont 2020” obejmującego badania i rozwój. 1,7 mln EUR, z objętych wnioskiem 80 mld EUR, ma być zainwestowane w badania kosmiczne.

Przestrzeń kosmiczna osiągnęła ponadto rangę branży o znaczeniu globalnym. Europejski przemysł kosmiczny musi stawić czoła rosnącej konkurencji ze strony nowych, wschodzących potęg kosmicznych, takich jak Chiny i Indie. Unijna interwencja w dziedzinie przestrzeni kosmicznej, tak jak i interwencje ze strony państw członkowskich UE i ze strony ESA, musi mieć na celu wzmocnienie konkurencyjności europejskiego przemysłu kosmicznego w ujęciu globalnym.

Strategiczne znaczenie i specyficzne cechy tej globalnej gałęzi gospodarki wymagają przyjęcia ukierunkowanego podejścia do polityki przemysłowej, którego motorem jest konieczność zapewnienia opłacalności i konkurencyjności w ujęciu globalnym, przy jednoczesnym zapewnieniu ciągłej konsolidacji i rozwoju umiejętności i kompetencji zgodnych z najnowszym stanem wiedzy oraz w połączeniu z potwierdzeniem, zgodnie z kierunkiem wyznaczonym przez strategię „Europa 2020”, silnego zaangażowania na rzecz wzrostu gospodarczego. W komunikacie dotyczącym polityki przemysłowej opublikowanym w październiku 2010 r.² Komisja podkreśliła zamiar kontynuowania kosmicznej polityki przemysłowej wypracowanej wspólnie z ESA i państwami członkowskimi UE. W wydanym w kwietniu 2011 r. komunikacie zatytułowanym „Ku strategii Unii Europejskiej w zakresie przestrzeni kosmicznej w służbie obywateli”³ wskazano ogólne kierunki dalszego rozwoju potencjalnej europejskiej polityki przemysłowej dotyczącej przestrzeni kosmicznej. Państwa członkowskie poparły to podejście w konkluzjach Rady przyjętych w maju i grudniu 2011 r.⁴

Niniejszy komunikat opiera się również na komunikacie Komisji dotyczącym polityki przemysłowej (COM(2012) 582 final) „Silniejszy przemysł europejski na rzecz wzrostu i ożywienia gospodarczego”⁵.

---

² COM(2010) 614.

³ COM (2011) 152.

⁴ W rezolucji Rady pt. „Wytyczne dotyczące wartości dodanej i zalet przestrzeni kosmicznej dla bezpieczeństwa obywateli Europy”, 18232/11 (Bruksela, dnia 6 grudnia 2011 r.) stwierdzono, że „że polityka przemysłowa dotycząca przestrzeni kosmicznej powinna uwzględniać specyficzne cechy sektora kosmicznego oraz fakt, że inwestowanie w potencjał kosmiczny leży w interesie wszystkich państw członkowskich, i zmierzać do następujących wspólnych celów: wspieranie europejskich zdolności w zakresie projektowania, rozwijania, uruchamiania, eksploatacji i wykorzystywania systemów kosmicznych; wzmocnianie konkurencyjności europejskiego przemysłu, zarówno na rynku wewnętrznym, jak i na rynkach eksportowych; oraz promowanie konkurencji i zrównoważonego rozwijania i angażowania zdolności w Europie.” Podkreślono ponadto „potrzebę przeanalizowania, czy na szczeblu europejskim lub międzynarodowym potrzebne są odpowiednie środki gwarantujące zrównoważoność i ekonomiczny rozwój działalności w przestrzeni kosmicznej, w tym działalności europejskiego sektora komercyjnego”.

⁵ COM(2012) 582 final, komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Bruksela, dnia 10.10.2012 r.

Mając na względzie powyższe, kosmiczna polityka przemysłowa UE powinna być skoncentrowana na realizacji pięciu szczegółowych celów:

1. utworzenie spójnych i stabilnych ram regulacyjnych;
2. dalszy rozwój konkurencyjnej, solidnej, sprawnej i zrównoważonej bazy przemysłowej w Europie i wspieranie udziału MŚP;
3. wspieranie globalnej konkurencyjności unijnego przemysłu kosmicznego poprzez zachęcanie sektora do osiągnięcia większej opłacalności na całej długości łańcucha wartości;
4. rozwój rynków dla zastosowań i usług kosmicznych;
5. zapewnienie niezawisłości technologicznej oraz niezależnego dostępu do przestrzeni kosmicznej.

W odniesieniu do ostatniego z wymienionych celów zasadnicze znaczenie ma, by UE zachowała autonomię w obszarach strategicznych sektora kosmicznego, takich jak system usług wynoszenia. Z tego powodu kosmiczna polityka przemysłowa UE powinna zapewnić dostępność niezawodnego, bezpiecznego i opłacalnego systemu wynoszenia. Powinna ona stworzyć warunki (w tym finansowe) niezbędne do utrzymania i wzmocnienia niezależnego europejskiego dostępu do przestrzeni kosmicznej zgodnie z potrzebami instytucjonalnymi. W tym celu zarządzanie wykorzystaniem europejskich pojazdów wynoszących powinno rozwijać się w kierunku zwiększenia skuteczności finansowej zarządzania programami użytkowników. Podmioty europejskiej polityki kosmicznej będą ponadto musiały opracować rzeczywistą europejską politykę w zakresie systemów wynoszących. Polityka taka istnieje w większości państw wykonujących loty kosmiczne.

Kosmiczna polityka przemysłowa UE może być skuteczna jedynie pod warunkiem, że będzie oparta na efektywnej współpracy między trzema podmiotami europejskiej polityki kosmicznej, tzn. UE, ESA i państwami członkowskimi tych organizacji. W TFUE stwierdza się, że UE może „promować wspólne inicjatywy, popierać badania i rozwój technologiczny i koordynować wysiłki niezbędne dla badania i wykorzystania przestrzeni kosmicznej”. Ponadto stwierdza się, że „Unia ustanawia odpowiednie stosunki z Europejską Agencją Techniczną”. Należy znaleźć mechanizmy zapewniające koordynację w ramach UE, tak by pozycja państw członkowskich wyrażana na forach międzynarodowych, w tym na forum ESA, była spójna z unijną polityką kosmiczną i by ją wspierała.

2. ZAAWANSOWANA BRANŻA OPIERAJĄCA SIĘ GLOBALNEJ KONKURENCJI

2.1. Branża, która stoi w obliczu wyzwań o wymiarze międzynarodowym

Europejski przemysł kosmiczny różni się od swoich głównych konkurentów międzynarodowych mniejszym budżetem, większym stopniem oparcia na sprzedaży na warunkach komercyjnych, mniejszym udziałem wydatków wojskowych, dużo mniejszym stopniem rozwoju synergii między sektorem cywilnym i sektorem obrony. W przeciwieństwie do rynku amerykańskiego europejski rynek usług niższego szczebla w zakresie nawigacji i obserwacji Ziemi dopiero powstaje. Powyższe elementy wyjaśniają fakt, że przemysł europejski stoi przed wyzwaniami natury komercyjnej i związanymi z innowacyjnością.

2.1.1. Zagrożenia na rynkach komercyjnych, od których w wysokim stopniu uzależniona jest produkcja w UE

Kosmiczny przemysł wytwórczy (satelity, pojazdy wynoszące i segmenty naziemne) jest przemysłem strategicznym, który cechuje się wysokim stopniem zaawansowania i ryzyka, wymaga dużych nakładów i charakteryzuje się długimi cyklami rozwoju i niskim tempem produkcji. We wszystkich państwach wykonujących loty kosmiczne przemysł kosmiczny uzależniony jest głównie od programów instytucjonalnych, które przybierają dwie formy: finansowanie programów badawczych i rozwojowych oraz zakup produktów i usług kosmicznych, w którym to przypadku programy te występują w roli klientów przemysłu⁶.

Jeśli chodzi o badania naukowe, jednym z głównych instrumentów kształtowania tego sektora są instytucjonalne polityki w zakresie badań i rozwoju. Szacuje się, że ogół europejskich badań i rozwoju odpowiada w przybliżeniu za 10 % nieskonsolidowanego obrotu sektora kosmicznego w UE. W kontekście międzynarodowym finansowanie europejskich badań i rozwoju ma bardzo małe znaczenie (prawie znikome) w porównaniu z finansowaniem w USA. Udział badań i rozwoju w cywilnym budżecie w dziedzinie przestrzeni kosmicznej w USA wynosi około 25 %⁷. Cywilny budżet w dziedzinie przestrzeni kosmicznej amerykańskiej agencji NASA⁸ jest – wyrażony w przeliczeniu na jednego mieszkańca – w przybliżeniu czterokrotnie wyższy niż wszystkie, połączone europejskie budżety w tej dziedzinie (krajowe, ESA i 7PR).

W porównaniu z innymi państwami wykonującymi loty kosmiczne stosunkowo niewielki jest również europejski rynek instytucjonalny. Budżet USA był w 2009 r. niemal dziesięć razy większy od europejskiego. Co więcej, choć przestrzeń kosmiczna stanowi rynek światowy, trudno mówić o „jednym” rynku europejskim. Rynek instytucjonalny jest bowiem podzielony, ponieważ istnieje wiele publicznych zainteresowanych stron i ponieważ poszczególne państwa i ESA wdrażają różne polityki przemysłowe i to nierzadko bez koniecznej koordynacji. Z tego powodu rynek europejski nie wystarcza sam w sobie, by podtrzymać obecny poziom doskonałości europejskiego przemysłu kosmicznego. Do tego dochodzi fakt, że rynki instytucjonalne większości państw wykonujących loty kosmiczne są zamknięte dla innych państw wykonujących takie loty. Z wymienionych powodów przemysł europejski polegać musi na sprzedaży na warunkach komercyjnych i sprzedaży na eksport, które – zgodnie z danymi Eurospace – stanowią 45 % jego działalności. Jego położenie różni się zatem znacznie od sytuacji, w jakiej znajdują się jego główni konkurenci.

W ujęciu ogólnym europejski przemysł wytwórczy i systemów wynoszących radzi sobie dobrze na światowym rynku komercyjnym, wykazując wzrost udziału w rynku w odniesieniu do satelitów (w większości telekomunikacyjnych) oraz stabilny udział w rynku wynoszący około 50 % w odniesieniu do wyniesień komercyjnych. Poziom sprzedaży na rynku komercyjnym, który ma zasadnicze znaczenie dla europejskiego przemysłu kosmicznego, jest jednak zagrożony, ponieważ sprzedaż komercyjna wykazuje cykliczne pogorszenia koniunktury i ponieważ rynki komercyjne oraz eksportowe narażone są na zwiększoną,

---

⁶ The Space Economy at a Glance 2007, OECD.

⁷ Sprawozdanie finansowe NASA za 2009 r., Euroconsult 2009 i szacunkowy budżet ESA za 2009 r. dotyczący technologii kosmicznych.

⁸ Należy jednak zauważyć, że znacząca część środków publicznych na badanie przestrzeni kosmicznej nie pochodzi od NASA, ale bezpośrednio z innych agencji publicznych.

czasami agresywną⁹ konkurencję ze strony innych państw wykonujących loty kosmiczne. Ze względu na długi czas realizacji w tym sektorze (10–15 lat na rozwój złożonego systemu) konieczne jest, by z dużym wyprzedzeniem przewidywać możliwe zmiany (na rynku). Co więcej, w niektórych podsektorach strategicznych, takich jak pojazdy wynoszące¹⁰, sytuacja może zmieniać się bardzo szybko.

2.1.2. Zabezpieczanie pozycji – zachowanie światowej klasy przemysłu na rynkach telekomunikacyjnych

Oparty na wyposażeniu satelitarnym przemysł usług ma wielkie znaczenie dla gospodarki UE, ponieważ przekształca inwestycje poczynione w infrastrukturę kosmiczną w konkretne zastosowania i usługi służące obywatelom. Przemysł wytwórczy w dziedzinie łączności satelitarnej odgrywa zasadniczą rolę w podtrzymywaniu całego europejskiego przemysłu kosmicznego. Według Eurospace sprzedaż satelitów telekomunikacyjnych stanowiła w przeciągu ostatnich 10 lat ponad 60 % obrotów europejskich producentów satelitów. W zakresie rozwoju i świadczenia usług łączności satelitarnej Europa może korzystać ze światowej klasy przemysłu. Usługi te mają kluczowe znaczenie w kontekście przekazywania informacji, które są jednym z najważniejszych zasobów rosnących sektorów społeczeństwa cyfrowego. Usługi te przyczyniają się do osiągnięcia celów kilku działań zaproponowanych w ramach Europejskiej agendy cyfrowej, zwłaszcza do zniwelowania różnic w dostępie do połączeń szerokopasmowych na obszarach o niskiej gęstości zaludnienia. Łączność satelitarna jest bardzo skutecznym rozwiązaniem w przypadkach, gdy technologie naziemne są zbyt drogie lub gdy ich nie ma¹¹, a także w przypadku świadczenia transgranicznych usług cyfrowych. Stanowi ona ponadto odporne i stabilne rozwiązanie awaryjne, jeśli miałyby zawieść inne sieci (katastrofa naturalna, atak terrorystyczny itp.).

Oprócz wzmagającej się konkurencji europejski przemysł łączności satelitarnej stoi przed wyzwaniem natury technicznej i politycznej: musi zmierzyć się z ograniczonym zakresem widma radiowego¹², które jest zasobem kluczowym dla skutecznego funkcjonowania i rozwoju łączności satelitarnej. Należy zająć się tym problemem, by utrzymać konkurencyjność przemysłu łączności satelitarnej.

2.1.3. Nowa granica – pozycjonowanie przemysłu unijnego na wschodzących rynkach zastosowań w zakresie nawigacji i obserwacji Ziemi (usługi i produkty)

Europejski przemysł usług w zakresie nawigacji satelitarnej i obserwacji satelitarnej Ziemi jest przemysłem wschodzącym o dużym światowym potencjale wzrostu i tworzenia miejsc

---

⁹ Konkurencyjne produkty zaawansowane technologicznie mogą być wprowadzane na rynek po kosztach krańcowych, ponieważ koszty prac rozwojowych zostały już poniesione w ramach programów instytucjonalnych. „Cena rynkowa” jest arbitralna i wiąże się z celami strategicznymi i politycznymi danego państwa.

¹⁰ Ze względu na bardzo małą częstotliwość wyniesień u wszystkich podmiotów oferujących usługi w tym zakresie (poniżej 10 lotów rocznie w przypadku operatora europejskiego) każdy lot ma zasadnicze znaczenie, a spadek o więcej niż jeden lot w danym roku stanowi zagrożenie dla istnienia tego subsektora oraz – w ujęciu długoterminowym – dla europejskiego przemysłu kosmicznego, co mogłoby mieć dramatyczne skutki dla strategicznej niezależności Europy.

¹¹ Za przykład może tu służyć komunikacja satelitarna na otwartym morzu, stanowiąca w takich warunkach jedyną dostępną opcję. Ponadto przystępna cenowo komunikacja satelitarna może stanowić wkład w unijną strategię „błękitnego wzrostu” wspierającą wzrost gospodarczy w sektorze morskim.

¹² Widmo radiowe wykorzystywane jest w coraz większej liczbie aplikacji bezprzewodowych w szeregu sektorów – od urządzeń o krótkim zasięgu do usług łączności elektronicznej, takich jak usługi łączności satelitarnej i naziemnej.

pracy. Tworzą go głównie MŚP oraz przedsiębiorstwa rozpoczynające działalność (stanowiące główny trzon naszej gospodarki). Będzie on miał coraz większe znaczenia dla naszej gospodarki i dla dobrostanu obywateli. Ekspert gospodarczy GNSS szacują, że rynek ten osiągnie za dziesięć lat wartość 300 mld USD¹³.

Szacuje się, że w chwili obecnej od 6 % do 7 % PKB krajów zachodnich, tj. ok. 800 mld EUR w Unii Europejskiej, zależy od nawigacji satelitarnej¹⁴. Korzyści wypływające z w pełni wyposażonego, sprawnego programu Copernicus (dotychczasowa nazwa: GMES) do 2030 r. szacuje się na 34,7 mld EUR, co równa się 0,2 % unijnego PKB¹⁵.

Rozmieszczenie infrastruktury związanej z GNSS i Copernicus otworzy wkrótce nowe możliwości przed tym sektorem w Europie. Szacuje się, że Galileo i EGNOS wytworzą w przeciągu najbliższych 20 lat korzyści gospodarcze i społeczne o wartości około 60–90 mld EUR¹⁶. Europa nie może sobie pozwolić na utratę wzrostu w zakresie działań związanych z przestrzenią kosmiczną i związanych z tym usług. Choć niektóre prywatne zastosowania okazały się już być udane, to na obecnym etapie rozwoju produkty i usługi możliwe dzięki wyposażeniu satelitarnemu są nadal w dużym stopniu uzależnione od klientów publicznych na szczeblu krajowym lub lokalnym.

Rozwój innowacyjnych zastosowań, a zatem także rozwój rynku w Europie spowalnia szereg przeszkód, a mianowicie: niepewność co do dostępności usługi i ram prawnych; brak wśród możliwych użytkowników wiedzy o potencjale tych zastosowań; brak współpracy między sektorami kosmicznymi a pozostałymi sektorami; brak współpracy między podmiotami dostarczającymi danych, podmiotami opracowującymi nowe usługi i użytkownikami końcowymi oraz niewystarczające wsparcie dla tworzenia nowych przedsiębiorstw i rozwoju przedsiębiorstw o wysokim tempie wzrostu.

2.2. Aby poradzić sobie z tymi wyzwaniami, Europa powinna osiągnąć niezależność technologiczną, bezpieczeństwo dostaw i utrzymać niezależny dostęp do przestrzeni kosmicznej

Niezawisłość technologiczna, bezpieczeństwo dostaw i niezależny dostęp do przestrzeni kosmicznej¹⁷ służą nie tylko zaspokojeniu koniecznej potrzeby niezależności strategicznej, ale stanowią także podstawowe warunki dla zrównoważonego wzrostu europejskiego przemysłu kosmicznego.

---

¹³ Len Jacobson, GNSS Markets and Applications (GNSS Technology and Applications), Artech House Inc, 2007.

¹⁴ Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady, Przegląd śródkresowy europejskich programów nawigacji satelitarnej, COM(2011) 5 final, Bruksela, dnia 18.1.2011.

¹⁵ Badanie przeprowadzone przez PriceWaterhouseCoopers zatytułowane „Socioeconomic benefits analysis of GMES”, dostępne pod adresem http://esamultimedia.esa.int/docs/GMES/261006_GMES_D10_final.pdf, p. 180.

¹⁶ Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady, Przegląd śródkresowy europejskich programów nawigacji satelitarnej, COM(2011) 5 final, Bruksela, 18.1.2011.

¹⁷ „Niezależność” oznacza, że wszystkie konieczne technologie kosmiczne opracowane są w Europie, podczas gdy „niezawisłość” odnosi się do posiadanej przez Europę możliwości wolnego, nieograniczonego dostępu do jakiegokolwiek koniecznej technologii kosmicznej.

2.2.1. Przywództwo technologiczne, bezpieczeństwo dostaw i niezawisłość wymagają stałych wysiłków oraz dostępności koniecznych umiejętności

Aby móc stawić czoła wzmagającej się konkurencji na rynku światowym, przemysł europejski musi utrzymać swoją przewagę technologiczną i pozostać w czołówce pod względem postępu technologicznego w wybranych dziedzinach. Wyzwania, przed którymi stoi przemysł, obejmują sposób zapewnienia niezawisłości technologicznej i bezpieczeństwa dostaw, potrzebę zastąpienia i aktualizacji istniejących technologii i produktów oraz wyzwanie związane z rozwojem nowych technologii i produktów, a ponadto trudności związane z utrzymaniem decydujących umiejętności na rynku cechującym się długimi cyklami programowymi i dużymi wahaniami, jeśli chodzi o zamówienia. Oprócz tego w niewystarczającym stopniu wykorzystuje się obecnie synergii między sektorem cywilnym a sektorem obronnym, co utrudnia powstanie rzeczywistej, europejskiej potęgi kosmicznej. Kolejnym czynnikiem jest brak skutecznej twórczej wymiany myśli między sektorem kosmicznym a pozostałymi sektorami, co ogranicza wspólne działania w zakresie badań i rozwoju oraz obustronną zdolność do przejmowania technologii.

Nie zagwarantowano technologicznej niezawisłości tego strategicznego sektora. W szeregu krytycznych dziedzin technologicznych programy europejskie są w pełni zależne od jednego dostawcy¹⁸. Europejska platforma technologii kosmicznej (ESTP) ocenia, że obecnie ze Stanów Zjednoczonych sprowadzane jest średnio 60 % elektroniki obecnej na pokładzie europejskich satelitów, co jest spowodowane brakiem komercyjnych przesłanek ekonomicznych do opracowania takich komponentów na poziomie europejskim. Przywóz ten podlega ponadto regulacjom wywozowym w ramach ITAR, które podlegają zmianom zależnie od kształtowania się obaw strony amerykańskiej, co często powoduje opóźnienia w zakupie i co w ujęciu krótkoterminowym wprowadza przemysł europejski w stan zależności od zmian w polityce USA. Do tego dochodzi fakt, że sektor kosmiczny jest małym sektorem w porównaniu z przemysłem światowym i że często stanowi on niewielką część obrotów wielkich przedsiębiorstw przemysłowych. Musi on zatem często radzić sobie ze zmianami, które nie uwzględniają jego specyficznych potrzeb. Sektor kosmiczny musi w większym stopniu niż inne sektory przewidywać przyszłe zmiany w zakresie dostępności produktów i w zakresie przepisów (takich jak np. REACH¹⁹), a związane z tym wyzwania są dodatkowo utrudniane długim czasem realizacji potrzebnym do rozwoju produktów kosmicznych. W takiej sytuacji zagrożeniem dla europejskich programów kosmicznych są zmiany w pozycjach rynkowych lub w przepisach, trudności finansowe w kluczowych przedsiębiorstwach lub brak rentowności spowodowany małym udziałem w rynku, co powoduje opóźnienia i przekraczanie planowanych kosztów. Zarówno ze względów przemysłowych, jak i strategicznych należy, we współpracy z ESA i EAO, wzmocnić wysiłki podejmowane w ramach programu „Horyzont 2020” w celu rozwinięcia alternatywnych źródeł dostaw technologii i materiałów.

Jeśli brak będzie wystarczającej ilości zadań, działające w przemyśle kosmicznym zespoły pracowników posiadających odpowiednie umiejętności ulegną rozproszeniu, a zebranie odpowiednich zespołów w celu opracowania nowych programów zajmie sporo czasu i wymagać będzie wielu środków. Nie ma obecnie wystarczających zasobów wiedzy i

---

¹⁸ Ma to na przykład miejsce w przypadku zegarów atomowych na pokładzie satelitów Galileo, które są głównym ciężarem użytecznym takich satelitów i które w Europie produkowane są przez jednego nieunijnego dostawcę, który prowadzi także sprzedaż do Chin i Indii.

¹⁹ Niektóre komponenty lub materiały wykorzystywane w przestrzeni kosmicznej (na pokładzie satelitów lub pojazdów nośnych) objęte są przepisami REACH i należy je w miarę możliwości zastąpić.

umiejętności w wyłaniającym się sektorze technologii związanych z nawigacją i z obserwacją Ziemi. Tymczasem nowe państwa wykonujące loty kosmiczne szybko nadrabiają „braki naukowe” w stosunku do państw uprzemysłowionych.

2.2.2. *Należy długoterminowo utrzymać i wzmocnić niezależny dostęp Europy do przestrzeni kosmicznej*

We wszystkich państwach wykonujących loty kosmiczne opracowywanie i wykorzystywanie pojazdów wynoszących było i jest finansowane ze środków publicznych, bez których nie istniałby sektor komercyjny. Co więcej, ceny komercyjne osiągnięte na rynku nie pokrywają pełnych kosztów, w szczególności w fazie rozwoju. Wielkość budżetów instytucjonalnych, jakie państwa wykonujące loty kosmiczne przeznaczają na pojazdy wynoszące, odzwierciedla stopień gotowości do posiadania niezależnego dostępu do przestrzeni kosmicznej. We wszystkich państwach, w których działają konkurenci, zamówienia publiczne mają nadrzędne znaczenie dla dalszego istnienia sektora, a lokalny przemysł pojazdów wynoszących nie istniałby bez programów instytucjonalnych, które są *de facto* zamknięte dla przedsiębiorstw zagranicznych.

W Europie kwestia pojazdów wynoszących dotyczy, jeśli chodzi o stronę instytucjonalną, UE, ESA i państw członkowskich tych organizacji w dwojaki sposób: po pierwsze ze względu na odpowiedzialność polityczną związaną z niezależnym dostępem Europy do przestrzeni kosmicznej; a po drugie ze względu na to, że podmioty te, występując w roli klientów przemysłu pojazdów wynoszących, mają za cel przeprowadzenie i rozpoczynanie swoich programów w najbardziej opłacalny sposób. Kwestia ta dotyczy także podmiotów prywatnych występujących w roli klientów. Niezależny dostęp do przestrzeni kosmicznej byłby dla nich korzystny ze względu na to, że daje im on możliwość skuteczniejszego wywierania nacisku przy negocjowaniu niższych cen wyniesień na szczeblu międzynarodowym.

UE i jej państwa członkowskie wspierają cel polityczny polegający na utrzymaniu niezależnego dostępu do przestrzeni kosmicznej, jak stwierdzono w szeregu rezolucji przyjętych przez Radę ds. Przestrzeni Kosmicznej i Radę ds. Konkurencyjności²⁰. W ujęciu historycznym europejski system usług wynoszenia utworzono w celu zapewnienia Europie zdolności rozwoju usług opartych na wyposażeniu satelitarnym po tym, jak inne państwa odmówiły wyniesienia europejskich satelitów komercyjnych w przestrzeń kosmiczną. Innym względem, oprócz względów strategicznych i bezpieczeństwa, jest to, że jeśli Europa nie miałaby niezależnego dostępu do przestrzeni kosmicznej, to tego typu odmowy mogłyby zdarzyć się znowu i spowodować opóźnienia we wdrażaniu naszych programów kosmicznych, co spowodowałoby zwiększenie kosztów i zagroziłoby konkurencyjności rynku wytwórczego i usług. Dostępność niezawodnego i konkurencyjnego europejskiego system usług wynoszenia pozostaje zatem nadal czynnikiem *sine qua non*, który zapewnia w Europie rozwój światowej klasy przemysłu kosmicznego i zastosowań opartych na wyposażeniu satelitarnym.

Aby realizować swoje programy na czas i unikać przekraczania planowanych kosztów, UE, ESA i ich państwa członkowskie muszą jako klienci mieć do dyspozycji system wynoszenia, który jest:

---

²⁰ Na przykład Rada ds. Przestrzeni Kosmicznej w 2007, 2008 i 2010 r., Rada ds. Konkurencyjności w maju 2011 r.

- niezawodny z technicznego punktu widzenia,
- bezpieczny, co może wymagać dokonywania wyniesień z portu kosmicznego na terytorium UE,
- dostępny i niezależny, co obejmuje kontrolę nad planem startów i potrzebę unikania zależności od podmiotów o sprzecznych celach przemysłowych i geopolitycznych,
- opłacalny, jako że czyni go to bardziej przystępnym cenowo.

Obecna ilość wyniesień w Europie nie jest wystarczająca, by zapewnić stabilność ekonomiczną europejskiego pojazdu wynoszącego Ariane 5²¹. Arianespace napotyka na silniejszą konkurencję międzynarodową i ma trudności z utrzymaniem równowagi finansowej. Ponadto do 2025 r. trzeba będzie wymienić obecny asortyment pojazdów wynoszących, by Europa nadal posiadała zdolność dokonywania wyniesień w przestrzeń kosmiczną. Problemem tym trzeba zająć się już dzisiaj.

Ze względu na swoje plany wysłania na orbitę ponad 30 satelitów UE jako całość mogłaby stać się w najbliższych latach największym klientem instytucjonalnym dla przemysłu europejskiego. Jak stwierdzono w konkluzjach z posiedzeń Rady ds. Konkurencyjności z listopada 2010 r. i maja 2011 r., w celu utrzymania i wzmocnienia niezależnego, niezawodnego i opłacalnego dostępu do przestrzeni kosmicznej na przystępnych warunkach wzywa się wszystkie podmioty europejskie do tego, aby nadały wysoki priorytet kwestii wykorzystywania pojazdów wynoszących opracowanych w Europie i aby zbadały kwestie dotyczące możliwości własnego uczestnictwa w działaniach związanych z wykorzystywaniem pojazdów wynoszących. Opracowane w Europie pojazdy wynoszące zostaną z tego powodu dostosowane tak, by nadawały się do wyniesienia w przestrzeń kosmiczną niektórych z tych satelitów.

Niezależny dostęp europejski wiąże się w ujęciu krótkoterminowym z kosztami ze względu na agresywną politykę handlową ze strony naszych konkurentów, których koszty są z reguły niższe. Niektóre z tych dodatkowych kosztów mają obiektywne uzasadnienie (gwarancja zdolności utrzymania się europejskiego know-how na rynku oraz zapewnienie niezawodności, niższe koszty pracy u niektórych z naszych konkurentów, wielkość subsydiów w innych państwach²² i rynki instytucjonalne). Inna część tych kosztów wynika z braków w zakresie efektywności przemysłowej, które należy zmniejszyć. W ujęciu średnioterminowym niezależny dostęp do przestrzeni kosmicznej miałby jednak pozytywne skutki gospodarcze zarówno dla podmiotów instytucjonalnych, jak i podmiotów prywatnych. Zapewniłby on Europie korzyści z zastosowań opartych na wykorzystaniu przestrzeni kosmicznej, oferowałby dodatkowe bezpieczeństwo (dwa źródła) i zmusiłby konkurentów do oferowania konkurencyjnych cen na rynku europejskim – z korzyścią dla podmiotów prywatnych. Co więcej, w przypadku niektórych programów nie ma – ze względów bezpieczeństwa – innego wyboru niż europejskie pojazdy wynoszące.

---

²¹ Konieczna jest minimalna ilość lotów instytucjonalnych oraz programów rozwoju. Bez niej nie można nadal gwarantować pełnej niezawodności i utrzymać bazy umiejętności.

²² Rzeczywisty poziom tych subsydiów należy ocenić na całej długości łańcucha wartości, od finansowania publicznego w fazie rozwoju, poprzez pomoc publiczną w fazie produkcji lub w zakresie bazy startowej, do preferowania krajowych pojazdów nośnych oraz dostępu do rynku.

3. CELE POLITYKI PRZEMYSŁOWEJ UE

Uwzględniając strategiczne znaczenie przemysłu kosmicznego, jego zależność od finansowania publicznego oraz zaostrzającą się światową konkurencją na rynku komercyjnym, UE nakreśli kosmiczną politykę przemysłową, której celem będzie wsparcie rozwoju tego sektora i wzmocnienie zarazem wzrostu gospodarczego. Polityka ta powinna objąć nie tylko kosmiczny przemysł wytwórczy, ale także usługi. Cele takiej polityki zostały poddane analizie w ramach rozmaitych badań. Kwestię tę poruszono także w rezolucji 7. Rady ds. Przestrzeni Kosmicznej oraz Rady ds. Konkurencyjności z maja 2011 r.

Mając na względzie powyższe, kosmiczna polityka przemysłowa UE mogłaby być skoncentrowana na realizacji pięciu szczegółowych celów:

– *Utworzenie spójnych ram regulacyjnych*

Rozszerzenie działalności związanej z przestrzenią kosmiczną, a w szczególności rosnący rynek produktów i usług kosmicznych, powoduje powstanie kwestii prawnych, którymi nie zajęto się dotąd w pełni na szczeblu europejskim, a którymi jedynie nieliczne państwa członkowskie zajęły się w drodze ustaw krajowych odzwierciedlających interesy narodowe. Komisja zbada, przy pełnym uwzględnieniu istniejących przepisów i w zgodzie z odpowiednimi kompetencjami poszczególnych podmiotów, czy należy podjąć działania w celu polepszenia spójności prawa i wsparcia powstawania europejskiego rynku produktów i usług kosmicznych.

– *Dalszy rozwój konkurencyjnej, solidnej, sprawnej i zrównoważonej bazy przemysłowej w Europie i wspieranie udziału MSP*

Europa potrzebuje silniejszej bazy przemysłowej. Europejski przemysł kosmiczny powinien nadal poprawiać swoje wyniki, korzystając ze środowiska cechującego się mniejszym stopniem rozdrobnienia. Zrównoważona baza przemysłowa nie oznacza równego rozprzestrzenienia tej niszowej gałęzi przemysłu w całej Europie, ale gałąź przemysłu, która jest oparta na przewagach konkurencyjnych całego łańcucha dostaw i która daje odpowiedni dostęp małym i średnim przedsiębiorstwom służącym jako środek zapewnienia dynamiki i innowacji, a zwłaszcza rozwoju przemysłu usług kosmicznych. Udział małych i średnich przedsiębiorstw w łańcuchu dostaw ma zasadnicze znaczenie dla konkurencyjności kosmicznego przemysłu wytwórczego w Europie oraz dla konsolidacji i rozbudowy zasobów wykwalifikowanej siły roboczej.

– *Wspieranie globalnej konkurencyjności europejskiego przemysłu kosmicznego i zachęcanie sektora do osiągnięcia większej opłacalności na całej długości łańcucha wartości*

Europejski przemysł kosmiczny powinien utrzymać i zwiększyć swój udział w światowym rynku, a także pozostać w czołówce rozwoju technologicznego, posiadając zdolność wytwarzania przełomowych technologii i będąc aktywnie zaangażowanym we wzajemną twórczą wymianę z innymi sektorami. Jego celem powinno być osiągnięcie większej opłacalności na całej długości łańcucha wartości. Przemysł ten powinien także mieć możliwość czerpania z wystarczających zasobów wysoko wykwalifikowanej siły roboczej, zwłaszcza w wyłaniającym się sektorze technologii związanych z nawigacją i z obserwacją Ziemi. Polityka powinna wspierać wzmocnienie dostępu do rynku.

– *Rozwój rynków dla zastosowań i usług kosmicznych*

Przemysł unijny musi mieć możliwość wykorzystania potencjału, który oferuje infrastruktura kosmiczna (łączność satelitarna, nawigacja satelitarna i obserwacja satelitarna Ziemi), by świadczyć niezawodne i opłacalne usługi odpowiadające potrzebom gospodarczym i społecznym. W przypadku niektórych kategorii usług oznacza to nie tylko rozwój nowych zdolności w ramach istniejącego przemysłu, ale także polepszenie jakości danych z programu Copernicus, tworzenie i symulację środowiska pozwalającego na przyjmowanie nowych technologii satelitarnych oraz pojawienie się nowych podmiotów, szczególnie jeśli uwzględnić znaczenie małych przedsiębiorstw w tej dziedzinie. Osiągnięcie tego celu pomoże, wraz z osiągnięciem celu drugiego, sprawić, by inwestycje związane z przestrzenią kosmiczną pozostawały atrakcyjne dla wszystkich państw członkowskich.

- *Zapewnienie niezależności technologicznej oraz niezależnego dostępu do przestrzeni kosmicznej*

Europa potrzebuje niezależnego dostępu do przestrzeni kosmicznej, aby móc kontynuować strategiczne inicjatywy polityczne i świadczyć kluczowe usługi dla dobra obywateli. Co więcej, przemysł europejski musi otrzymać bodźce do kontynuowania rozbudowy swojej niezależności technologicznej, zwłaszcza w zakresie technologii krytycznych, tak by nadal był w stanie dostarczać produkty i świadczyć usługi będące podstawą wzrostu gospodarczego i dobrostanu obywateli.

4. JAK OSIĄGNĄĆ CELE POLITYKI PRZEMYSŁOWEJ UE

Aby – we współpracy z ESA i państwami członkowskimi – osiągnąć cele wspomnianej polityki, UE może skorzystać z posiadanych instrumentów, czyli przede wszystkim z polepszania warunków ramowych, wspierania badań i innowacji oraz lepszego wykorzystywania instrumentów finansowych i istniejących rozporządzeń w sprawie udzielania zamówień publicznych²³.

4.1. Poprawa warunków ramowych

Adekwatność istniejących ram regulacyjnych musi być badana w miarę rozszerzania się działalności związanej z przestrzenią kosmiczną, by zapewnić ochronę, bezpieczeństwo i stabilność takiej działalności oraz jej rozwój gospodarczy.

4.1.1. Poprawa ram regulacyjnych dla segmentu usług i sektora wytwórczego

Rozszerzenie działalności związanej z przestrzenią kosmiczną, a w szczególności rosnący rynek produktów i usług kosmicznych, powoduje powstanie kwestii prawnych, którymi nie zajęto się dotąd w pełni na szczeblu europejskim, a którymi w prawodawstwie krajowym zajęły się częściowo jedynie najaktywniejsze w tej dziedzinie państwa członkowskie. Większość państw członkowskich nie ustanowiła jeszcze przepisów dotyczących przestrzeni kosmicznej. Ustawy krajowe dotyczące przestrzeni kosmicznej różnią się między sobą co do zakresu oraz celów i mają skutki wykraczające poza granice poszczególnych państw.

Prawodawstwo krajowe samo w sobie nie zapewni spójnego uregulowania kwestii związanych z przestrzenią kosmiczną i zharmonizowanych ram prawnych we wszystkich

---

²³ Proponowane inicjatywy będą ustanowione i wdrożone przy zachowaniu pełnej zgodności ze wspólnotowymi przepisami dotyczącymi pomocy państwa, co odnosi się w szczególności do sytuacji, w których zaangażowane będą środki państw członkowskich.

państwach członkowskich. Niespójne ramy prawne mogą mieć negatywny wpływ na funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Może zatem istnieć konieczność podjęcia kroków zmierzających do utworzenia na szczeblu UE spójnych ram regulacyjnych dotyczących przestrzeni kosmicznej. Ich celem byłoby wykorzystanie potencjału rynku wewnętrznego związanego z przestrzenią kosmiczną poprzez wypełnienie luk prawnych w spójny sposób i zapobieżenie tym samym współistnieniu różnorodnych krajowych ram prawnych przy jednoczesnej ochronie narodowych i europejskich interesów bezpieczeństwa.

Dla przykładu podać można, że w niektórych państwach europejskich istnieją przepisy krajowe dotyczące odpowiedzialności, które przewidują odszkodowanie za szkody fizyczne spowodowane przez działalność związaną z przestrzenią kosmiczną. W niektórych państwach wprowadzono – pod określonymi warunkami – ograniczenie kwotowe w zakresie odpowiedzialności cywilnej lub przewidziano w określonych warunkach gwarancje rządowe. W niektórych państwach ustanowiono wymóg ubezpieczenia lub innej gwarancji finansowej dla pokrycia ewentualnych szkód. Brak spójnych przepisów w państwach UE może ewentualnie spowodować zakłócenie konkurencji na rynku wewnętrznym i prowadzić do wybierania prawodawstwa właściwego ze względu na korzystniejsze uregulowania prawne.

Zbadanie możliwości inicjatywy ustawodawczej dotyczącej niektórych aspektów mających wpływ na wyłanianie się jednolitego rynku produktów i usług kosmicznych

W związku z powyższym Komisja zbada, w jakim zakresie rozdrobnione ramy prawne mogą utrudniać prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego i czy interwencja UE byłaby uzasadniona.

Pierwszym krokiem w tym kierunku mogłaby być inicjatywa ustawodawcza dotycząca produkcji i rozpowszechniania prywatnych danych satelitarnych (zob. niżej) oraz rozporządzenie w sprawie odpowiedzialności cywilnej związanej z GNSS UE²⁴.

Działania UE mogą być także konieczne w zakresie kontroli wywozu produktów i technologii podwójnego zastosowania oraz polityki w zakresie widma radiowego. Należy bliżej zbadać możliwość interwencji UE w innych dziedzinach, takich jak komercyjne loty kosmiczne.

Aby w pełni wykorzystać informacje oparte na wykorzystaniu przestrzeni kosmicznej oraz doprowadzić do znacznego powiększenia dostępu użytkowników do danych i usług kosmicznych, UE mogłaby rozważyć ustanowienia nadrzędnej polityki dostępu do danych. Taka polityka mogłaby opierać się na takich zasadach, jak: zagwarantowanie organizacjom publicznym na szczeblu unijnym i krajowym swobodnego i otwartego dostępu (jako minimum), związanego z niewieloma ograniczeniami, pod warunkiem jego pełnej realizacji i funkcjonowania finansowanego z funduszy publicznych UE; ustanowienie szczegółowych warunków dotyczących polityki dostępu do danych (przynajmniej dla organizacji publicznych) w razie istnienia interwencji UE w rozwój aktywów lub rynków związanych z przestrzenią kosmiczną.

---

²⁴ Unijny GNSS będzie obejmował swoim zasięgiem cały świat. Złożenie pozwu możliwe byłoby w jakimkolwiek państwie świata przed miejscowym sądem z zastosowaniem właściwego prawa miejscowego. UE przygotowuje rozporządzenie o odpowiedzialności cywilnej związanej z GNSS UE. Podobne dyskusje prowadzono pod auspicjami UNIDROIT (Międzynarodowy Instytut Unifikacji Prawa Prywatnego) w odniesieniu do wszystkich usług oferowanych przez GNSS. Dyskusje na tym forum wstrzymano w celu możliwego włączenia inicjatyw, których przyjęcie planuje się na szczeblu regionalnym.

Rozważenie przedstawienia wniosku dotyczącego inicjatywy ustawodawczej w sprawie produkcji i rozpowszechniania prywatnych danych satelitarnych

Produkcja i rozpowszechnianie danych satelitarnych wiąże się z trzema głównymi kwestiami. Po pierwsze ograniczenia ze względów bezpieczeństwa, które są wprowadzone przez państwa członkowskie na dane satelitarne zgodnie z narodowymi interesami bezpieczeństwa, mogą zagrozić konkurencyjności i innowacjom (opracowywanie usług powiązanych na rynku niższego szczebla) i prowadzić do zaistnienia braku pewności prawa na rynku wewnętrznym, a także spowodować powstanie problemów związanych z odpowiedzialnością, takich jak np. roszczenia o odszkodowanie za potencjalne szkody (spowodowane np. przez nieprawidłowe dane). Po drugie niezamierzone uwolnienie danych uzyskanych dzięki czujnikom satelity (np. zdjęć o wysokiej rozdzielczości) mogłyby stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa UE i jej państw członkowskich. Po trzecie ze względu na transgraniczny charakter wymiany danych satelitarnych wymagana jest współpraca między państwami, których dotyczy obserwacja Ziemi. Współpraca taka zapewniłaby w skuteczny sposób zgodność standardów konkurencyjności z względami bezpieczeństwa.

Przepisy krajowe nie mogą same zagwarantować w UE spójnych ram prawnych dotyczących obserwacji Ziemi i dlatego działania UE mogłyby być uzasadnione względami pomocniczości. Uwzględniając korzyści wynikające z pewności prawa, rozwoju rynków niższego szczebla oraz ochrony bezpieczeństwa, interwencja UE w tej dziedzinie mogłaby przynieść wyraźną wartość dodaną.

Monitorowanie i doskonalenie ram w zakresie kontroli wywozu i w zakresie transferów wewnątrzunijnych

W przypadku wielu komponentów systemów kosmicznych uznaje się, że mają one podwójne lub wojskowe zastosowanie i że z tego powodu podlegają nowym ramom prawnym dotyczącym transferów wewnątrzunijnych oraz kontroli wywozu produktów i technologii podwójnego zastosowania²⁵. Począwszy od 2012 r. wdrażane będą uproszczone zasady i procedury, które ułatwią wewnątrzunijny transfer komponentów o charakterze wojskowym²⁶. Poprawi to konkurencyjność przedsiębiorstw europejskich, zwłaszcza MŚP.

Zgodnie z art. 25 rozporządzenia w sprawie produktów podwójnego zastosowania, w którym wymaga się od Komisji, by przygotowała sprawozdanie z realizacji unijnego systemu kontroli wywozu, przyjęto zieloną księgę²⁷ w celu rozpoczęcia debaty jawnej w sprawie funkcjonowania obecnego unijnego systemu kontroli wywozu produktów podwójnego zastosowania. Przedstawienie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie formalnego sprawozdania przewiduje się na wrzesień 2012 r. Należy tymczasem ściśle monitorować wpływ tego rozporządzenia na przemysł kosmiczny w celu ustalenia głównych problemów i zaproponowania odpowiednich rozwiązań.

---

²⁵ Rozporządzenie (WE) nr 428/2009 z dnia 5 maja 2009 r. ustanawiające wspólnotowy system kontroli wywozu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania i dyrektywa 2009/43/WE z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie transferów produktów związanych z obronnością we Wspólnocie.

²⁶ Dotychczasowe wymogi nakładały na przedsiębiorstwa znaczne obciążenie administracyjne (w ocenie skutków dla dyrektywy 2009/43/WE w sprawie wewnątrzunijnych transferów produktów związanych z obronnością szacowane na 225 godzin/licencję). Powodowały one także długi, wynoszący do kilku miesięcy, okres oczekiwania na uzyskanie zezwolenie na transfer lub eksport.

²⁷ Unijny system kontroli wywozu produktów podwójnego zastosowania: zapewnienie bezpieczeństwa i konkurencyjności w zmieniającym się świecie, COM (2011) 393 final.

Zapewnienie dostępności widma radiowego

Aby pomóc zapewnić operacjom w przestrzeni kosmicznej dostępność widma radiowego nienarażonego na zakłócenia i aby umożliwić korzyści skali oraz zoptymalizować koszty ogólnoeuropejskiego systemu, Komisja zbada wraz z państwami członkowskimi UE, w jaki sposób można najlepiej uwzględnić – w kontekście programu dotyczącego polityki w zakresie widma radiowego – przyszłe potrzeby łączności satelitarnej w zakresie widma radiowego, by bronić interesów UE w zakresie przeznaczania częstotliwości na szczeblu globalnym i regionalnym.

Zbadanie, czy istnieje konieczność zapewnienia ram prawnych dla komercyjnych działań w zakresie lotów kosmicznych

Pojawiają się, głównie w Stanach Zjednoczonych, projekty samolotów suborbitalnych lub projekty komercyjnych lotów kosmicznych. Loty suborbitalne mogłyby stanowić obiecujący rynek dla: (i) eksperymentów naukowych – eksperymentów w warunkach mikrogravitacji, szkolenia astronautów, testowania ciężaru użytecznego satelitów, (ii) turystyki kosmicznej i (iii) przyszłościowych, czystych systemów transportu lotniczego wykorzystujących bezpośrednio loty dużej prędkości na dużych wysokościach. Pojazdy do lotów suborbitalnych mogłyby ponadto oferować bardziej opłacalny dostęp do przestrzeni kosmicznej dla np. małych satelitów.

Tylko Federalna Administracja Lotnictwa Cywilnego Stanów Zjednoczonych (FAA) i jej biuro komercyjnego transportu kosmicznego wydały ramy regulacyjne dla samolotów suborbitalnych mające zastosowanie w USA. Są one oparte na systemie „świadomej zgody” w zakresie przewożenia załogi i uczestników lotów kosmicznych²⁸. Przepisy te nie zapewniają zatem bezpieczeństwa pasażerów.

Niektóre przedsiębiorstwa europejskie będące zainteresowanymi stronami wzywają UE do wprowadzenia ściślejszych ram regulacyjnych, zawierających odpowiednie przepisy o udzielaniu zezwoleń wywiedzione z najlepszych praktyk lotniczych, co ma mieć na celu stworzenie lepszych gwarancji dla bezpieczeństwa pasażerów. Przedsiębiorstwa twierdzą, że przewidywalność ram regulacyjnych ma kluczowe znaczenie w odniesieniu do prywatnych inwestorów, ponieważ będzie ona pobudzać technologie używane obecnie oraz działania rozwojowe. Inne zainteresowane strony w Europie wzywają UE do wprowadzenia ram regulacyjnych, które w większym stopniu sprzyjałyby innowacjom.

Te wnioski nie należą obecnie do priorytetów programu prac normatywnych Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA). Komisja przeprowadzi dalsze analizy tej kwestii w celu ustalenia, czy należy się nią zająć w bliskiej przyszłości.

4.1.2. Kontynuacja procesu normalizacji

Znaczenie normalizacji dla prowadzonej w Europie działalności związanej z przestrzenią kosmiczną rośnie w miarę jak przed UE, ESA, krajowymi agencjami kosmicznymi i przemysłem europejskim pojawiają się nowe wyzwania techniczne powiązane z sytuacją

---

²⁸ Do uzyskania zezwolenia wystarczy, by operatorzy samolotów suborbitalnych poinformowali pasażerów uiszczających opłatę o niebezpieczeństwach związanych z fazą wynoszenia i ponownego wejścia w atmosferę oraz o osiągniętych dotychczasowo przez ten typ pojazdu wynikach w zakresie bezpieczeństwa. Pasażer podpisuje następnie dokument o odstąpieniu od dochodzenia roszczeń, w którym wyraża zgodę na podejmowane ryzyko.

coraz większych ograniczeń natury ekonomicznej. Normalizacja może – poprzez sprawniejsze i efektywniejsze wykorzystanie technologii kosmicznych oraz zastosowań i usług opartych na wykorzystaniu przestrzeni kosmicznej – przyczynić się do wzmocnienia pozycji europejskiego przemysłu kosmicznego na rynku światowym pod względem konkurencyjności, w szczególności poprzez powiększenie serii, a co za tym idzie obniżenie kosztów, a także do ułatwienia MŚP wejścia do niektórych segmentów na rynku związanym z przestrzenią kosmiczną. Normalizacja związana z przestrzenią kosmiczną wspiera podejmowanie innowacyjnych usług i zastosowań opartych na wykorzystaniu przestrzeni kosmicznej. Misje kosmiczne są obszarem działalności wiążącym się ze sporym ryzykiem, gdzie poruszamy się blisko granicy naszych możliwości technologicznych i gdzie trudno jest rozwiązać problemy, których nie zidentyfikowano przed startem. Normalizacja jest z tego powodu postrzegana jako sposób ograniczenia ryzyka niepowodzenia, zagwarantowania niezawodności technologicznej produktów/komponentów kosmicznych oraz obniżenia kosztów rozwoju i kosztów operacyjnych. Warto ponadto także zauważyć, że skoro europejska produkcja związana z przestrzenią kosmiczną jest rozdrobiona między kilka państw, to rozwój „znormalizowanych” procedur pracy mógłby pomóc zredukować niektóre z braków w zakresie efektywności, które występują obecnie w łańcuchu wartości.

Główne europejskie agencje kosmiczne oraz najważniejsze europejskie przedsiębiorstwa działające w tym sektorze zawiązały w 1993 r. europejską współpracę w zakresie normalizacji związanej z przestrzenią kosmiczną (ang. European Cooperation for Space Standardisation – ECSS). Dotychczas opublikowano ponad 120 norm. Normami objęto co prawda działalność rynku wyższego szczebla, ale nadal konieczna jest normalizacja działalności rynku niższego szczebla nastawionej na systemy i usługi. W marcu 2010 r. przedstawiono propozycję nowego, wyczerpującego programu normalizacji. W programie tym wskazuje się dziesięć konkretnych sektorów, w których organy techniczne europejskich organizacji normalizacyjnych CEN/CENELEC, ETSI i ECSS mogłyby w przyszłości przeprowadzić prace normalizacyjne. Program ten został przekształcony w nowe zalecenie normalizacyjne (M/496), które wydano dnia 1 września 2011 r., kierując je do europejskich organizacji normalizacyjnych. Prace rozpoczęto w 2012 r. i przewiduje się, że będą one trwały trzy lata.

4.1.3. Zapewnienie dostępności koniecznych umiejętności

Dostępność wykwalifikowanej siły roboczej ma bezpośredni wpływ na potencjał europejskiego przemysłu kosmicznego, a działalność związana z przestrzenią kosmiczną ma z kolei bezpośredni wpływ na dostępność siły roboczej w gospodarce europejskiej poprzez wpływ, jaki mają najnowocześniejsze programy rozwojowe na rozwój nowych technologii i związaną z nimi wiedzę fachową. Dla zachowania konkurencyjności Europa będzie musiała w nadchodzących latach stawić czoło potrójnemu wyzwaniu polegającemu na kontynuowaniu rozwoju swoich zasobów (poziom umiejętności i liczba pracowników), rozwoju nowych umiejętności celem zaspokojenia potrzeb wyłaniających się sektorów oraz przyciąganiu talentów z państw trzecich.

Instytucjonalne programy kosmiczne mogą przyczynić się do utrzymania wystarczającego poziomu działalności przemysłowej, przyciągając najbardziej utalentowane osoby na europejskie uniwersytety i do europejskich centrów badawczych oraz ułatwiając mobilność między państwami członkowskimi, a także między sektorem publicznym a sektorem prywatnym.

Europejscy klienci instytucjonalni powinni opracować długoterminowe i jasne plany dla rynku instytucjonalnego w Europie i poinformować o nich przemysł. UE mogłaby sporządzić

mapowane łańcucha dostaw i przewidzieć jego regularną aktualizację, by zapewnić odpowiedni poziom niezależności, wiedzy fachowej i konkurencyjności Europy.

UE powinna, we współpracy z państwami członkowskimi i ich regionami, zająć się problemem braku wysoce wykwalifikowanych inżynierów i techników lotnictwa kształconych w europejskich systemach edukacji i zlikwidować ten problem. Powinna ona także – we współpracy z wyżej wymienionymi podmiotami – wspierać utworzenie w Europie wzajemnie uznawanych kwalifikacji uniwersyteckich w dziedzinie przestrzeni kosmicznej, włączyć do przyszłych programów ramowych w dziedzinie badań i rozwoju ukierunkowane działania, w ramach których część badań musi zostać przeprowadzona przez doktorantów, promować rozwój programów uczenia się przez całe życie poprzez wzmocnioną współpracę między przedsiębiorstwami a uniwersytetami, a także zwiększyć swoją atrakcyjność dla naukowców z zagranicy.

4.1.4. Wsparcie dostępu przemysłu europejskiego do rynku światowego

Dla europejskiego przemysłu kosmicznego zasadnicze znaczenie ma utrzymanie i wzmocnienie swojej pozycji na rynku komercyjnym. Rynki instytucjonalne głównych państw trzecich nie są jednak dostępne dla przemysłu europejskiego. Niektóre państwa członkowskie zaproponowały utworzenie mechanizmów ułatwień wywozowych w celu wsparcia dostępu przedsiębiorstw do rynku światowego. Należy przeprowadzić dalszą ocenę możliwości utworzenia takich mechanizmów.

Umowy i negocjacje handlowe mogą przyczynić się do zapewnienia europejskiemu przemysłowi kosmicznemu równych warunków działania na szczeblu międzynarodowym pod warunkiem, że UE będzie miała wystarczająco silną pozycję w negocjacjach międzynarodowych. W związku z tym Komisja przyjęła niedawno wniosek w sprawie dostępu państw trzecich do rynku zamówień publicznych w UE²⁹. Dzięki temu rozporządzeniu, o ile zostanie ono przyjęte przez prawodawcę, polepszą się warunki konkurencyjności przedsiębiorstw z UE o udzielenie zamówień publicznych w państwach trzecich. Stanie się tak dzięki wzmocnieniu pozycji Unii Europejskiej w negocjacjach dotyczących dostępu przedsiębiorstw z UE do rynków zamówień publicznych państw trzecich i mających na celu otwarcie rynków naszych partnerów handlowych, a także dzięki polepszeniu – zgodnie ze unijną strategią 2020 – możliwości handlowych przedsiębiorstw z UE w skali globalnej, co doprowadzi do tworzenia nowych miejsc pracy.

W bardziej ogólnym ujęciu współpraca międzynarodowa powinna także służyć jako czynnik otwierający rynki na promocję europejskich technologii i usług w dziedzinie przestrzeni kosmicznej. Współpraca ta powinna także pomóc wzmocnić ten strategiczny sektor przemysłowy. UE musi zapewnić lepsze zintegrowanie kwestii związanych z przestrzenią kosmiczną w ramach polityki zewnętrznej Unii.

4.2. Wspieranie badań i innowacji

Badania, rozwój i innowacje są nie tylko kluczowymi elementami przemysłowej konkurencyjności w dziedzinie przestrzeni kosmicznej, ale także zasadniczymi częściami

---

²⁹ Wniosek Komisji Europejskiej dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dostępu towarów i usług z państw trzecich do rynku wewnętrznego Unii w zakresie zamówień publicznych oraz procedur wspierających negocjacje dotyczące dostępu unijnych towarów i usług do rynków zamówień publicznych państw trzecich, COM (2012) 124 final.

składowymi zrównoważonego wzrostu gospodarczego – w ujęciu krótko- i długoterminowym – i mają wpływ na zdolność Unii Europejskiej do utrzymania konkurencyjności w coraz bardziej zglobalizowanej gospodarce. Proponowany w ramach programu „Horyzont 2020” (który stanowi kontynuację 7PR) budżet dotyczący przestrzeni kosmicznej wynosi 1 737 mln EUR w cenach bieżących (1548 mln w cenach stałych na poziomie 2011 r.) na okres 7 lat. Budżet dotyczący przestrzeni kosmicznej w ramach programu „Horyzont 2020” obejmować będzie badania, rozwój i innowacje, mając na celu:

- **stworzenie w Europie odpowiednich warunków dla konkurencyjności w przestrzeni kosmicznej**, niezawisłości i innowacji w zakresie działalności związanej z przestrzenią kosmiczną przy koncentracji na badaniach i innowacjach przemysłowych i przy szczególnym uwzględnieniu MŚP;
- **stworzenie odpowiednich warunków dla postępów w dziedzinie technologii kosmicznych**, począwszy od badań nad technologiami podstawowymi, a kończąc na technologiach prawie gotowych do zastosowania przeznaczonych do przyszłych generacji satelitów programów Copernicus/GMES i Galileo;
- **pełne wykorzystanie danych kosmicznych**, w tym danych z misji naukowych oraz komercyjne zastosowania danych kosmicznych;
- stworzenie w Europie odpowiednich warunków dla badań i rozwoju w **kontekście międzynarodowych partnerstw w dziedzinie przestrzeni kosmicznej** (np. Międzynarodowa Stacja Kosmiczna, orientacja sytuacyjna w przestrzeni kosmicznej, światowe programy badań robotycznych).

W odniesieniu do ostatniego z wymienionych punktów zauważyć należy, że rozwój najnowocześniejszych technologii kosmicznych odbywa się w coraz większym stopniu w ramach programów międzynarodowych, co sprawia, że udział w takich programach ma istotny wpływ na konkurencyjność europejskich badaczy i przedsiębiorstw sektora kosmicznego.

4.2.1. Stworzenie w Europie odpowiednich warunków dla rozwoju światowej konkurencyjności w dziedzinie przestrzeni kosmicznej, zwłaszcza poprzez zapewnienie europejskiej niezawisłości w odniesieniu do krytycznych technologii oraz poprzez wspieranie innowacji

Celem jest tutaj utrzymanie wiodącej na świecie pozycji w działaniach związanych z przestrzenią kosmiczną poprzez ochronę i rozwój konkurencyjnego przemysłu kosmicznego i społeczności badawczej oraz poprzez wspieranie innowacji opartych na rozwiązaniach w tej dziedzinie.

W pierwszym rzędzie podkreślić należy, że dla dalszego istnienia w Europie konkurencyjnego przemysłu komercyjnego w sektorze kosmicznym oraz zdolności europejskich klientów instytucjonalnych do realizacji swoich misji potrzebne jest zmniejszenie zależności technologicznej Europy od państw nieeuropejskich. Zasadnicze znaczenie ma ustalenie, jakie technologie są krytyczne, oraz zapewnienie, by Europa rozwijała i utrzymywała w odniesieniu do nich swe własne rozwiązania technologiczne i zdolności produkcyjne. Opracowane technologie powinny być konsekwentnie wykorzystywane przez aktorów instytucjonalnych i przemysł europejski. W przeciwnym razie zostaną one zmarnowane.

Komisja Europejska stworzyła we współpracy z Europejską Agencją Kosmiczną i Europejską Agencją Obrony wspólną grupę zadaniową, której celem było utworzenie spójnego wykazu technologii krytycznych dla priorytetowych dziedzin rozwoju. Ten wspólny proces europejskiej niezawisłości rozpoczął się w 2009 r. Uzgodniono wykaz pilnych działań i wykorzystano go jako podstawę dla zaproszenia nr 4 w sprawie technologii krytycznych w ramach 7PR. Inicjatywa ta powinna być kontynuowana.

W drugim rządzie należy stwierdzić, że produkty i usługi oparte na wyposażeniu satelitarnym stanowią wyłaniający się rynek i są nadal nieliczne i rozdrobnione. Na tym etapie rozwoju są one nadal w dużym stopniu uzależnione od klientów publicznych na szczeblu krajowym i lokalnym. W USA stworzono bodźce wspomagające powstanie nowych rynków wykorzystujących usługi oparte na wyposażeniu satelitarnym, wykorzystując do tego długofalową politykę wspierania wykorzystywania takich usług przez organy rządowe, co stworzyło pozytywne sprzężenie zwrotne polegające na znacznym wzroście prywatnych przedsiębiorstw, które z kolei potrzebują większej ilości infrastruktury opartej na wykorzystaniu przestrzeni kosmicznej. Inicjatywy te powodują znaczny wzrost wykorzystywania przestrzeni kosmicznej z korzyścią dla polityki publicznej, a zarazem powodują zwiększenie konkurencyjności tych przedsiębiorstw na rynkach eksportowych. Należy zbadać, czy w stosunku do przedsiębiorstw europejskich możliwe jest stworzenie podobnych bodźców.

W celu wsparcia wykorzystywania infrastruktury satelitarnej oraz rozwoju rynku usług opartych na wyposażeniu satelitarnym UE powinna wzmocnić wspieranie zastosowań opartych na wykorzystaniu przestrzeni kosmicznej w różnych dziedzinach polityki UE. Należy dawać bodźce dla stworzenia nowych zastosowań wykorzystywanych przez szereg potencjalnych użytkowników publicznych i prywatnych, w tym przez nowe społeczności użytkowników (miasta, regiony, różne sektory przemysłowe itp.), zwłaszcza w drodze działań wspomagających podejmowanych na zasadzie *ad hoc*, jak np. poręczenia udzielane władzom lokalnym lub MŚP, mających na celu przyjęcie nowych usług przez użytkowników ostatecznych. Rozwój i dystrybucja takich usług – oferowanych często przez MŚP – powinny być wspierane w stały sposób, aby zapewnić trwały wpływ na powstawanie miejsc pracy wymagających wysokich kwalifikacji.

Ujmując tę kwestię bardziej konkretnie, należy również wspierać pełen potencjał innowacji tworzony przez europejskie infrastruktury kosmiczne. Pierwszym krokiem w tym kierunku jest przyjęty przez Komisję plan działań dotyczący GNSS, mający na celu wsparcie rozwoju i przyjmowania zastosowań nawigacji satelitarnej wykorzystujących systemy EGNOS i Galileo.

Istnieje potrzeba intensyfikacji wysiłków i ich koordynacji na szczeblu krajowym i lokalnym. Wymaga to wprowadzenia całego szeregu środków wspierających innowacje³⁰, ukierunkowanych na przedsiębiorstwa, a w szczególności MŚP. W celu usunięcia niewydolności rynku wsparcie innowacji powinno być jednak ukierunkowane na te usługi, których rynek inaczej by nie rozwinął. Środki takie powinny zwłaszcza dawać bodźce innowacjom w zakresie popytu i zachęcać do wykorzystywania istniejących źródeł finansowania, w tym funduszy regionalnych, koncentracji popytu i rozwoju nowych przedsiębiorstw.

---

³⁰ Na przykład powielanie rynkowe, zamówienia przedkomercyjne, klaster, żywe laboratoria i inne mechanizmy innowacji oparte na potrzebach użytkownika.

Na koniec nadmienić należy, że w przypadku szeregu wyzwań związanych z technologiami kosmicznymi istnieją podobieństwa z wyzwaniami naziemnymi. Należy wspierać owocną wymianę wiedzy poprzez promowanie rozwoju innowacyjnych produktów i usług opartych na infrastrukturach satelitarnych. Jak stwierdza się w załączniku do wniosku dotyczącego decyzji Rady ustanawiającej program szczegółowy wdrażający program „Horyzont 2020”³¹, „[t]ego rodzaju paralele stwarzają możliwości wczesnego wspólnego rozwoju technologii, w szczególności przez MŚP, zarówno przez społeczności dysponujące potencjałem kosmicznym, jak i go pozbawione, co może potencjalnie prowadzić do opracowania przełomowych innowacji w krótszym czasie”.

4.2.2. *Stworzenie odpowiednich warunków dla postępów w technologiach kosmicznych*

Celem jest tutaj zapewnienie zdolności do dostępu do przestrzeni kosmicznej i do prowadzenia obsługi systemów kosmicznych z korzyścią dla społeczeństwa europejskiego w nadchodzących dziesięcioleciach. UE zamierza zwłaszcza wzmocnić postęp technologiczny w szeregu dziedzin strategicznych i wspomóc konieczne wysiłki w zakresie badań kosmicznych, w szczególności zaś w przełomowych technologiach. Dzięki programowi „Horyzont 2020” UE pomagałaby na przykład wykorzystywać na szczeblu europejskim synergii w badaniach kosmicznych, wspierając dalszą koordynację działań w zakresie badań i rozwoju i uzupełniając tym samym zajmujące się już tymi kwestiami programy ESA i programy krajowe. W programie „Horyzont 2020” stwierdzono, że kluczowe technologie wspomagające są podstawą dla wszelkiej konkurencyjności przemysłowej, ale w szczególności także dla innowacyjnych technologii kosmicznych. Kosmiczna polityka przemysłowa powinna z tego powodu wspomagać włączanie ich do nowych technologii kosmicznych.

Program „Horyzont 2020” mógłby na przykład wspierać pomoc w ramach badań i rozwoju udzielaną przedsiębiorstwom i instytucjom badawczym zajmującym się badaniami kosmicznymi. Program ten mógłby ponadto wspierać rozwój zorientowanych na zastosowanie programów badań i rozwoju na uniwersytetach związanych z technologiami kosmicznymi i wspomagać przechodzenie z fazy prototypu do fazy produktu/rynku. Ponieważ użytkownicy wymagają dojrzałych technologii (technologii już przetestowanych i zwalidowanych), programy pomocy w zakresie badań i rozwoju powinny umożliwiać wsparcie w zakresie walidacji i kwalifikacji. Przyjmowanie dodatkowego ładunku użytkowego od innych podmiotów³² mogłoby przyczynić się do możliwości wykazania się wymaganym doświadczeniem w zakresie lotów w odniesieniu do coraz większej liczby produktów i usług. Aby zmniejszyć powodowane przez nowe technologie ryzyko dla pozostałej części ciężaru użytecznego, należy zbadać możliwość wykonywania racjonalnych pod względem kosztów wyniesień mających na celu przyjęcie na pokład i przetestowanie nowych technologii.

Program „Horyzont 2020” mógłby zostać ponadto wykorzystany do znalezienia alternatyw dla komponentów zawartych w wykazie objętym rozporządzeniem REACH³³, co do których w przeszłości mogłaby istnieć konieczność zastąpienia.

---

³¹ COM (2011) 811.

³² Chodzi tu o wykorzystywanie dostępnej ładowności satelitów komercyjnych do przyjęcia na pokład dodatkowych transponderów, instrumentów lub innych urządzeń przeznaczonych do działania w przestrzeni kosmicznej.

³³ Ogólnie rzecz biorąc przedmiotem REACH są indywidualne substancje zawarte w różnych wykazach powiązanych z jego procesami. Niektóre z nich, takie jak „lista kandydacka” lub załącznik XIV (wykaz

4.2.3. *Stymulowanie pełnego wykorzystywania danych kosmicznych i rozwój innowacyjnych zastosowań*

Celem jest tutaj zapewnienie, by w domenie naukowej, publicznej i komercyjnej w szerszy sposób wykorzystywano dane kosmiczne pochodzące z istniejących i przyszłych misji europejskich. Jak stwierdza się w załączniku do wniosku dotyczącego decyzji Rady ustanawiającej program szczegółowy wdrażający program „Horyzont 2020”, „[s]topień wykorzystania tych danych można znacznie zwiększyć poprzez współpracę w zakresie koordynacji i organizacji przetwarzania, weryfikacji i normalizacji dotyczących kosmosu danych uzyskanych w wyniku misji europejskich. Innowacje w zakresie pozyskiwania i przetwarzania danych, fuzja danych, rozpowszechnianie danych, korzystanie z innowacyjnych form współpracy możliwych dzięki stosowaniu TIK mogą zapewnić wyższy zwrot z inwestycji w infrastrukturę kosmiczną”.

4.3. **Poszerzanie wachlarza dostępnych i stosowanie już istniejących instrumentów finansowych**

Finansowanie infrastruktury kosmicznej jest odmienne od finansowania komponentów/usług kosmicznych. Dla zbudowania, rozwinięcia, obsługi i utrzymania w odpowiednim stanie technicznym szeroko zakrojonej infrastruktury, która jest potrzebna do zapewnienia ciągłości usług i zastosowań operacyjnych, konieczne są duże i wieloletnie nakłady finansowe, ciągłość finansowania powodowana zarówno względami operacyjnymi jak i finansowymi (każde odroczenie wydatków powoduje dodatkowe koszty) oraz awaryjne instrumenty elastyczności konieczne ze względu na związane z tą infrastrukturą ryzyka. Produkty finansowe istniejące na rynku mogą nie być dostosowane do tych potrzeb, zwłaszcza ze względu na długi czas, który upływa między podjęciem decyzji o opracowaniu takich projektów a zwrotem z inwestycji wynikającym z dystrybucji wystarczającej ilości usług niższego szczebla. W ich przypadku mamy w zasadzie do czynienia z niewydolnością rynku i finansowanie publiczne jest konieczne, zanim pojawi się długoterminowy potencjał wzrostu gospodarczego takich projektów. Inne państwa wykonujące loty kosmiczne zajęły się tą kwestią na swój własny sposób³⁴. We wniosku dotyczącym następnych wieloletnich ram finansowych Komisja proponuje nowy rodzaj instrumentu, tj. inicjatywę w zakresie obligacji na finansowanie projektów UE, które wykorzystywano by jako środek zabezpieczenia zasobów na inwestycje prowadzone w ramach projektów infrastrukturalnych o kluczowym strategicznym znaczeniu dla Europy, wykorzystując w tym celu programy partnerstw publiczno-prywatnych do wzmocnienia zrównoważenia konkurencyjności i wzrostu gospodarczego Unii Europejskiej. Choć w pierwszej fazie nie przewiduje się, by inicjatywa ta obejmowała przestrzeń kosmiczną, przemysł kosmiczny mógłby w drugiej fazie otrzymać możliwość korzystania z tego mechanizmu, o ile spełni odpowiednie kryteria, w szczególności kryteria dotyczące generowania dochodów³⁵.

W stosownych przypadkach, zależnie od łańcucha dostaw przemysłu wytwórczego, należy wspierać udział MŚP. Ma to w szczególności odniesienie do nisz i do szybko rosnącego

---

substancji podlegających procedurze udzielania zezwoleń), wiążą się z bezpośrednimi wymogami w zakresie informacji dotyczącymi artykułów („komponentów”) lub wymagają uzyskania zezwolenia na wykorzystywanie tej substancji w Europie.

³⁴ Chodzi tu głównie o dwie 10-letnie umowy przyznane niedawno przez rząd Stanów Zjednoczonych dwóm przedsiębiorstwom zajmującym się komercyjnym obrazowaniem satelitarnym.

³⁵ Zob. COM(2011) 659, COM(2011) 660 i COM(2011) 662 dotyczące inicjatywy w zakresie obligacji projektowych w ramach strategii „Europa 2020”.

sektora usług opartych na wyposażeniu satelitarnym. W celu wzmocnienia konkurencyjności i zdolności innowacyjnych przemysłu oraz małych i średnich przedsiębiorstw korzystać można z instrumentów finansowych Programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji oraz mechanizmu finansowania opartego na podziale ryzyka, przeznaczonego dla MŚP. Począwszy od 2014 r. MŚP mogą również korzystać z unijnych instrumentów finansowych (finansowanie dłużne i kapitałowe) przewidzianych w ramach przyszłych programów COSME i „Horyzont 2020” obejmujących również kapitał wysokiego ryzyka.

Władze lokalne odgrywają kluczową rolę w zakresie wzmocnienia konkurencyjności przemysłu kosmicznego. Dużą rolę mają do odegrania regiony. UE wypracowała szereg instrumentów wzmacniających spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną, w szczególności Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Wspólne europejskie zasoby dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (JEREMIE). Mimo że podstawowym celem unijnej polityki spójności jest zmniejszenie występujących nadal między regionami Europy znacznych różnic gospodarczych, społecznych i terytorialnych, polityka spójności ma również do odegrania kluczową rolę przy osiągnięciu celów strategii „Europa 2020” w całej UE. Dlatego też polityka ta mogłaby – poprzez swoje wsparcie dla konkurencyjności i innowacji w MŚP – przyczynić się do finansowania projektów kosmicznych oraz promowania korzystania z usług opartych na wykorzystaniu przestrzeni kosmicznej zgodnie z zasadami kwalifikowalności funduszy strukturalnych (np. udowodniony wpływ społeczny i gospodarczy na region lub wpływ regionalny w zakresie innowacyjności). Projekty kosmiczne byłyby odpowiednie dla wspierania badań i innowacji w ramach krajowych i regionalnych strategii inteligentnej specjalizacji.

4.4. Lepsze wykorzystanie polityki zamówień publicznych

W szeregu rezolucji Rady ds. Przestrzeni Kosmicznej podkreślono „potrzebę stworzenia odpowiednich instrumentów i systemów finansowania UE, uwzględniając charakterystykę sektora kosmicznego”. Zamówienia publiczne są w sektorze kosmicznym jednym z wielu środków służących osiągnięciu celów polityki przemysłowej. Są one być może środkiem najważniejszym, ponieważ przeważająca część finansowania publicznego kierowana jest do przedsiębiorstw w tym sektorze właśnie poprzez zamówienia publiczne. Konieczne jest zatem ustalenie, czy możliwe jest udoskonalenie podejścia dotyczącego zamówień kosmicznych związanych z przestrzenią kosmiczną.

Podobnie jak się to ma w przypadku sektora obrony i sektora bezpieczeństwa, przestrzeń kosmiczna jest sektorem strategicznym, a zamówienia publiczne dotyczące systemów i zastosowań kosmicznych na potrzeby publiczne mają te same cechy, co zamówienia w wyżej wymienionych sektorach. W szczególności chodzi tu o aspekty niezawisłości, aspekty ochrony narodowej i bezpieczeństwa narodowego oraz duże i długoterminowe potrzeby inwestycyjne w fazie badań i fazie rozwoju. Należy przeprowadzić dalsze analizy wpływu wdrażania dyrektyw UE w sprawie zamówień publicznych i w sprawie zamówień publicznych w dziedzinie obronności³⁶ na europejskie rynki związane z przestrzenią kosmiczną.

Zamówienia publiczne UE podlegają przepisom rozporządzenia finansowego i jego przepisom wykonawczym, które są zgodne z Porozumieniem w sprawie zamówień publicznych Światowej Organizacji Handlu (WTO). Instrumenty te zawierają zasadę

---

³⁶ Dyrektywy 2004/18/WE i 2009/81/WE.

niedyskryminacji i nie pozwalają na zwrot geograficzny (ang. geo-return) w jakiegokolwiek formie. UE, będąc klientem przemysłu kosmicznego i mając na celu osiągnięcie celów swoich programów, powinna opracować długoterminowe i jasne plany dla rynku instytucjonalnego i poinformować o nich przemysł. W odniesieniu do programów, które wiążą się z finansowaniem wspólnym przez Komisję i ESA, należy ponadto przeprowadzić koordynację we wczesnych fazach, aby zapewnić sprawne przejście między fazą rozwoju a fazą operacyjną.

4.5. Ustanowienie i realizacja rzeczywistej, europejskiej polityki w zakresie systemów wynoszących

Autonomia UE w strategicznych sektorach, takich jak system usług wynoszenia, ma fundamentalne znaczenie. W związku z tym kosmiczna polityka przemysłowa UE powinna dążyć do osiągnięcia następujących celów: (i) zapewnienie niezawodnego, bezpiecznego, dostępnego i opłacalnego systemu wynoszenia; (ii) stworzenie warunków, a w szczególności warunków finansowych, które są niezbędne do utrzymania i wzmocnienia niezależnego, europejskiego dostępu do przestrzeni kosmicznej zgodnego z potrzebami instytucjonalnymi, przy jednoczesnym zaoferowaniu bardziej rozwiniętego sposobu zarządzania wykorzystywaniem europejskich pojazdów wynoszących, by w ten sposób zapewnić skuteczność finansową w zarządzaniu programami użytkowników.

Podmioty instytucjonalne muszą ustanowić rzeczywistą, europejską politykę w zakresie systemów wynoszących, jak to ma miejsce w innych państwach wykonujących loty kosmiczne, aby w ten sposób uniknąć podejmowania decyzji uwzględniających jedynie perspektywę krótkofalową lub pojedyncze przypadki, co stanowiłoby zagrożenie dla osiągnięcia wyżej wymienionych celów. Przy realizacji programów publicznych takich jak Galileo i Copernicus UE powinna zdawać sobie sprawę z tego, o jaką stawkę polityczną toczy się gra w zakresie niezależnego dostępu do przestrzeni kosmicznej. Państwa członkowskie powinny rozważyć, czy nie zaakceptować części ciężarów z tym związanych, dostosowując własną politykę zakupu pojazdów wynoszących do celu niezależnego dostępu do przestrzeni kosmicznej i umożliwiając UE przyczynienie się do osiągnięcia tego celu. Ponadto rozwijać się musi ogólny sposób zarządzania sektorem pojazdów wynoszących, zwłaszcza jeśli chodzi o jego wykorzystywanie i o środki konieczne do zapewnienia w nim wydajności produkcji, by zapewnić stabilne finansowanie wykorzystywania takich pojazdów.

4.6. Zapewnienie stabilności działalności związanej z przestrzenią kosmiczną w Europie

W miarę wzrastania zależności od systemów opartych na wykorzystaniu przestrzeni kosmicznej, coraz ważniejsze stawać się będzie zapewnienie ich stabilnej eksploatacji. Każde wyłączenie, które dotyka choćby części infrastruktury kosmicznej stanowiącej podstawę szerokiego wachlarza usług, może mieć znaczące konsekwencje dla bezpieczeństwa europejskich obywateli i dla sprawnego funkcjonowania gospodarki. Infrastruktura kosmiczna jest jednak coraz bardziej narażona na ryzyko kolizji, co związane jest ze wzrastającą liczbą satelitów oraz coraz większą ilością śmieci kosmicznych na orbitach najczęściej wykorzystywanych komercyjnie.

Aby zminimalizować ryzyko kolizji niezbędne są: identyfikacja i monitorowanie satelitów i śmieci kosmicznych, rejestrowanie ich pozycji oraz śledzenie ich ruchu (trajektorii) w przypadku, gdy stwierdzono potencjalne ryzyko kolizji, tak aby można było powiadomić operatorów satelitów o konieczności zmiany ich trasy. Działalność ta jest określana jako

obserwacja i śledzenie obiektów kosmicznych (SST). Jako że na szczęblu europejskim nie ma operacyjnego systemu usług SST, europejscy operatorzy satelitów opierają się w dużej mierze na amerykańskich informacjach SST. W szeregu konkluzji Rady państwa członkowskie podkreśliły potrzebę rzeczywistej zdolności w zakresie SST w celu poprawy dostępności informacji SST na szczęblu europejskim. Zgodnie z tymi konkluzjami Komisja zamierza przedstawić wniosek określający ramy organizacyjne dla ustanowienia i prowadzenia europejskiego systemu usług SST w partnerstwie z państwami członkowskimi i w oparciu o istniejące już aktywa i wiedzę fachową tych państw.

5. WNIOSKI

Kosmiczna polityka przemysłowa wspiera cele europejskiej strategii „Europa 2020” na rzecz inteligentnej, trwałej gospodarki sprzyjającej włączeniu społecznemu. Stanowi ona integralną część inicjatywy przewodniej dotyczącej polityki przemysłowej, w której wzywa się do rozwinięcia europejskiej polityki przemysłowej umożliwiającej stworzenie środowiska służącego utrzymaniu i rozwijaniu silnej, konkurencyjnej i zróżnicowanej bazy przemysłowej w Europie oraz powodującej zwiększenie zatrudnienia i know-how w sektorze. W strategii „Europa 2020” uznaje się jednak równocześnie, że wkład, który polityka kosmiczna wnosi w konkurencyjność przedsiębiorstw europejskich, wykracza znacznie poza granice sektora kosmicznego.

ZAŁĄCZNIK

PRZEWIDZIANE ŚRODKI W RAMACH KOSMICZNEJ POLITYKI PRZEMYSŁOWEJ

1. POPRAWA WARUNKÓW RAMOWYCH

1.1. Poprawa ram legislacyjnych dla segmentu usług i sektora wytwórczego

1.1.1. *Opracowanie ram legislacyjnych dotyczących przestrzeni kosmicznej w celu wzmocnienia europejskiego rynku związanego z przestrzenią kosmiczną*

Przedstawienie wniosku dotyczącego instrumentu prawnego dotyczącego produkcji i rozpowszechniania prywatnych danych satelitarnych.

Zbadanie możliwości wprowadzenia instrumentu prawnego dotyczącego niektórych aspektów mających wpływ na wyłanianie się jednolitego rynku produktów i usług kosmicznych, jak np.: obowiązek ubezpieczenia, rejestracja i zezwolenia dotyczące działalności związanej z przestrzenią kosmiczną i usług związanych z przestrzenią kosmiczną, kary, kwestie związane ze środowiskiem.

1.1.2. *Monitorowanie i doskonalenie ram w zakresie kontroli wywozu i w zakresie transferów wewnątrzunijnych*

Monitorowanie wpływu, jaki na przemysł kosmiczny ma wykonywanie rozporządzenia (WE) nr 428/2009 z dnia 5 maja 2009 r. ustanawiającego system kontroli wywozu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania i wdrażanie dyrektywy 2009/43/WE z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie wewnątrzunijnych transferów produktów związanych z obronnością.

1.1.3. *Zapewnienie dostępności widma radiowego*

Zbadanie, jak najlepiej uwzględnić przyszłe potrzeby łączności satelitarnej odnoszące się do widma radiowego w kontekście programu dotyczącego **polityki w zakresie widma radiowego.**

Przyczynienie się do przygotowania następnej **Światowej Konferencji Radiokomunikacyjnej Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego (ITU) w celu obrony interesów UE w zakresie przeznaczania globalnych i regionalnych częstotliwości.**

1.1.4. *Zbadanie, czy istnieje konieczność osadzenia komercyjnych działań w zakresie lotów kosmicznych w ramach prawnych*

Zainicjowanie badania mającego na celu ocenę potencjału rynkowego suborbitalnych **lotów kosmicznych, by ustalić konieczność wypracowania europejskiego podejścia regulacyjnego.**

1.2. Kontynuacja procesu normalizacji

Kontynuacja rozwoju **norm europejskich** dla przemysłu kosmicznego na podstawie prac rozpoczętych przez ECSS (europejską współpracę w zakresie normalizacji związanej z przestrzenią kosmiczną) i trzeciego zalecenia dla CEN-CENELEC i ETSI.

1.3. Zapewnienie dostępności koniecznych umiejętności

Opracowanie **długoterminowej i jasnej wizji** dla rynku instytucjonalnego na szczeblu UE i poinformowanie o niej przemysłu.

Opracowanie i aktualizacja mapowania łańcucha dostaw, by zapewnić odpowiedni poziom niezależności, wiedzy fachowej i konkurencyjności Europy.

Wspieranie rozwoju **odpowiednich umiejętności** szczególnie wymaganych w sektorze kosmicznym i wspieranie utworzenia w Europie **wzajemnie uznawanych kwalifikacji uniwersyteckich w dziedzinie przestrzeni kosmicznej** (zainicjowanie i koordynacja między państwami członkowskimi rozwoju akademii kosmicznych).

Włączenie do przyszłych programów ramowych w dziedzinie badań i rozwoju ukierunkowanych działań, w ramach których część badań musi zostać przeprowadzona przez doktorantów – jak to obecnie ma miejsce w przypadku zarządzania ruchem lotniczym.

Promowanie rozwoju **programów uczenia się przez całe życie** poprzez wzmocnioną współpracę między przedsiębiorstwami a uniwersytetami, w szczególności w wyłaniającej się dziedzinie zastosowań opartych na wyposażeniu satelitarnym.

Zwiększenie atrakcyjności UE dla **naukowców z zagranicy**.

1.4. Wsparcie dostępu przemysłu europejskiego do rynku światowego

Analiza środków i dobrych praktyk wypracowanych przez państwa członkowskie w celu wspierania dostępu do **rynków międzynarodowych**.

Zadbanie o to, by specyficzne cechy sektora kosmicznego zostały uwzględnione w negocjacjach handlowych i odpowiednich umowach handlowych w celu **wspierania równych warunków działania**.

2. WSPIERANIE BADAŃ I INNOWACJI

2.1. Stworzenie w Europie odpowiednich warunków dla rozwoju konkurencyjności w dziedzinie przestrzeni kosmicznej, zwłaszcza poprzez zapewnienie niezawisłości w odniesieniu do krytycznych technologii oraz poprzez wspieranie innowacji

Kontynuacja koordynacji wysiłków Komisji z wysiłkami podejmowanymi przez państwa członkowskie, ESA i EAO w celu określenia **krytycznych komponentów kosmicznych** i zapewnienia ich dostępności.

Zbadanie, czy możliwe jest przyspieszenie rozwoju wyłaniającego się rynku obserwacji Ziemi za pomocą bodźców, takich jak np. umowy długoterminowe zawarte z przemysłem obserwacji Ziemi.

Wspieranie **korzystania w różnych dziedzinach polityki UE z zastosowań opartych na wykorzystaniu przestrzeni kosmicznej.**

Wspieranie **kampanii informacyjnych**, by uświadomić ewentualnym użytkownikom (miastom, regionom, różnym sektorom przemysłowym itp.) potencjał zastosowań opartych na wykorzystaniu przestrzeni kosmicznej, a poprzez to pobudzanie ich zapotrzebowania na takie zastosowania, a także ułatwianie za pomocą działań wspomagających podejmowanych *ad hoc* (np. poręczenia udzielane władzom lokalnym lub MŚP) przyjęcia nowych usług przez użytkowników ostatecznych.

Wspieranie **rozwoju środków wspierających innowacje** skierowanych do przemysłu na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym ze szczególnym uwzględnieniem MŚP w sektorze niższego szczebla zajmującym się usługami opartymi na wyposażeniu satelitarnym.

Realizacja **przyjętego przez Komisję planu działań dotyczącego GNSS**, w celu wspierania rozwoju i przejmowania zastosowań łączności satelitarnej wykorzystujących systemy EGNOS i Galileo.

Wspieranie **twórczej wymiany myśli** między technologią kosmiczną a innymi sektorami **oraz** przejmowanie i przekazywanie rozwiązań w ramach programów badań i rozwoju oraz programów innowacji.

2.2. Stworzenie odpowiednich warunków dla postępów w technologiach kosmicznych

Wzmocnienie wysiłków w badaniach kosmicznych, w szczególności w zakresie **technologii przełomowych.**

Wspieranie **rozwoju technologii alternatywnych** w stosunku do technologii konkurentów.

Wspieranie pomocy udzielanej w zakresie badań i rozwoju przedsiębiorstwom i instytucjom badawczym zajmującym się badaniami przestrzeni kosmicznej, w tym **sektorowi usług niższego szczebla**, oraz wspieranie rozwijania zorientowanych na zastosowanie programów badań i rozwoju na uniwersytetach związanych z technologiami kosmicznymi oraz wspomaganie przechodzenia z fazy prototypu do fazy produktu i rynku.

Ocena komercyjnych przesłanek ekonomicznych związanych z **przyjmowaniem dodatkowego ładunku użytkowego od innych podmiotów**, by zbadać potencjał szerszego wykorzystania **instytucjonalnego** i naukowego oraz określić najlepsze sposoby zajęcia się przyszłymi wyzwaniami, jak np. kwestie prawne, wymogi rządowe/wojskowe itp.

Ocena innych opłacalnych możliwości wynoszenia w celu wzięcia na pokład

nowych technologii celem ich przetestowania.

Wykorzystanie programu „Horyzont 2020”, by przyspieszyć wprowadzanie substytutów dla surowców, które wymagają zastąpienia, jak np. surowce zawarte w wykazach objętych rozporządzeniem REACH.

2.3. Stymulowanie pełnego wykorzystywania danych kosmicznych i rozwój innowacyjnych zastosowań

Zapewnienie, by w domenie naukowej, publicznej i komercyjnej w szerszy sposób wykorzystywano dane kosmiczne pochodzące z obecnych i przyszłych misji europejskich.

3. POSZERZANIE WACHLARZA DOSTĘPNYCH I STOSOWANIE JUŻ ISTNIEJĄCYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Zbadanie możliwości **ułatwienia dostępu do finansowania, zwłaszcza małym i średnim przedsiębiorstwom**, poprzez wspieranie dalszego rozwoju innowacyjnych instrumentów finansowych oraz wykorzystywania istniejących instrumentów.

Zachęcanie państw członkowskich i regionów do **zwiększenia wykorzystania funduszy strukturalnych i innowacyjnych instrumentów finansowych** w celu wspierania rozwoju przez MŚP innowacyjnych usług opartych na wyposażeniu satelitarnym.

Zapewnienie szybkiego rozszerzenia na infrastrukturę kosmiczną zakresu inicjatywy w zakresie **obligacji na finansowanie projektów UE**.

4. LEPSZE WYKORZYSTANIE POLITYKI ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Opracowanie **długoterminowych i jasnych planów dla rynku instytucjonalnego** i poinformowanie przedsiębiorstw o tych planach.

Analiza wpływu wdrażania **dyrektyw UE w sprawie zamówień publicznych i w sprawie zamówień publicznych w dziedzinie obronności** na europejskie rynki krajowe związane z przestrzenią kosmiczną.

W odniesieniu do programów, które wiążą się z finansowaniem wspólnym przez Komisję i ESA, należy przeprowadzić koordynację we wczesnych fazach, aby zapewnić sprawne przejście między fazą rozwoju a fazą operacyjną.

5. USTANOWIENIE I REALIZACJA RZECZYWISTEJ, EUROPEJSKIEJ POLITYKI W ZAKRESIE SYSTEMÓW WYNOŚĄCYCH

Ustanowienie wraz z pozostałymi podmiotami instytucjonalnymi **rzeczywistej europejskiej polityki w zakresie systemów wynoszących**, jak to ma miejsce w innych państwach wykonujących loty kosmiczne.

6. WSPARCIE USTANOWIENIA I PROWADZENIA EUROPEJSKIEGO SYSTEMU USŁUG SST

Zapewnienie ram organizacyjnych (zarządzanie) w celu wsparcia utworzenia i prowadzenia systemu usług obserwacji i śledzenia obiektów kosmicznych (SST) na poziomie europejskim w oparciu o istniejące już aktywa i wiedzę fachową; zdefiniowanie polityki dotyczącej związanych z tym danych przy uwzględnieniu narodowych interesów bezpieczeństwa.